

Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit PÕHIKIRI

Põhikiri on kinnitatud ühinemisotsuse tegemisega erakonna Isamaaliit suurkogul 4. juunil 2006.

a. ja erakonna Res Publica üldkogul 4. juunil 2006.

Muudatused on kinnitatud 13. augustil 2011 IRLi erakorralisel suurkogul.

Lisa muudatused on kinnitatud suurkogul 28.01.2012.

Täiendavad muudatused on kinnitatud suurkogul 13.05.2017.

I osa

ÜLDSÄTTED

1. Erakonna nimi

1.1. Erakonna nimi on Erakond Isamaa ja Res Publica Liit (edaspidi tekstis: Erakond).

2. Erakonna asukoht

2.1. Erakonna asukoht on Tallinn, Eesti Vabariik.

3. Erakond ja tema eesmärk

3.1. Erakond on Eestis tegutsev alalhoidliku maailmavaatega aatekaaslaste vabatahtlik liit.

3.2. Erakond on moodustatud läbi 20. augustil 1988. aastal asutatud Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei ja 12. novembril 1992. aastal asutatud Rahvusliku Koonderakonna "Isamaa" ühinemisel 2. detsembril 1995. aastal moodustatud rahvuslik konservatiivse erakonna Isamaaliit ja 8. detsembril 2001. aastal asutatud paremtsentriliku rahvapartei Res Publica ühinemise.

3.3. Erakond ühendab erinevate arvamuste ja seisukohtadega inimesi, kes toetavad inimkeskse ühiskonna ideid ja jagavad erakonna programmilisi seisukohti.

3.4. Erakond on juriidiline isik ja tegutseb mittetulundusühinguna. Erakond juhindub oma tegevuses ja otsuste tegemisel rahvusvahelistest tavadest ja -kokkulepetest, Eestis kehtivatest seadustest ja muudest õigusaktidest, käesolevast põhikirjast ja muudest Erakonna sisedokumentidest ning Erakonna programmist.

3.5. Erakonna struktuuriüksused on osakonnad ja piirkonnad. Arvestust osakondade ja piirkondade üle peab Erakonna eestseisus.

3.6. Erakonna üldine eesmärk on demokraatliku rahvusriigi edendamine, mis põhineb isikuvabadusel, hoolivusel ja traditsioonidel.

3.7. Erakonna poliitilise tegevuse eesmärkideks on:

- 1) Eesti Vabariigi iseseisvuse kindlustamine õigusliku järjepidevuse alusel;
- 2) vabadusaatel põhineva, traditsioone austava, isetoimiva ühiskonna ülesehitamine ja kindlustamine;
- 3) üksikisiku vabaduse ja turvalisuse kaitse demokraatliku riigi ja õigussüsteemi kaudu;
- 4) vabaturumajanduse põhimõtete rakendamine ja ettevõtlikkuse ergutamine, loova töö ja inimese eneseteostuse väärtustamine;
- 5) elu- ja looduskeskkonna kaitse, eesti rahvuse kestmajäämise tagamine.

3.8. Erakond oma eesmärgi saavutamiseks:

- 1) esitab kandidaate Europarlamendi, Riigikogu, Vabariigi Presidendi ja kohalike omavalitsuste volikogude valimistel;
- 2) osaleb oma esindajate kaudu Europarlamendi, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse ja kohalike omavalitsusüksuste täidesaatva võimu teostamisel;
- 3) selgitab Eesti avalikkusele oma ideid ja seisukohti;
- 4) harib oma liikmeid;
- 5) pakub lahendusi ja loob arenguvisionid Eesti arengut puudutavates olulistest küsimustes;
- 6) teeb koostööd kõigi demokraatlike erakondadega Eestis;
- 7) teeb koostööd välisriikide erakondade ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

II osa

ERAKONNA LIIKMED JA LIIKMEÜHENDUSED

4. Erakonna liige

4.1. Erakonna liikmeks võib olla vähemalt 18-aastane teovõimeline Eesti Vabariigi kodanik, kes tunnistab Erakonna põhikirja ja täidab selle sätteid, jagab Erakonna programmilisi seisukohti ning kelle suhtes ei kehti piirangud, mis on loetletud käesoleva põhikirja punktis 7.

4.2. Erakonna noorliikmeks võib olla 15-18-aastane Eesti kodanik, kes tunnistab Erakonna põhikirja ja täidab selle sätteid, jagab Erakonna programmilisi seisukohti ning kelle suhtes ei kehti piirangud, mis on loetletud käesoleva põhikirja punktis 7. Noorliikmel on õigus sõnaõigusega osaleda Erakonna ja selle organite töös. Noorliikmel ei ole liikmemaksu tasumise kohustust. Noorliige ei ole erakonnaseaduse tähenduses erakonna liige ja teda ei kanta

erakonna liikmete nimekirja ning teda ei saa valida Erakonna valitavatele ametikohtadele.

4.3. Erakonna toetajaliikmeks võib olla isik, kes tunnistab erakonna põhikirja ja täidab selle sätteid, jagab Erakonna programmilisi seisukohti ning kelle suhtes ei kehti piirangud, mis on loetletud käesoleva põhikirja punktis 7. Toetajaliikmel ei ole liikmemaksu tasumise kohustust. Toetajaliige ei ole erakonnaseaduse tähenduses erakonna liige ja teda ei kanta erakonna liikmete nimekirja ning teda ei saa valida Erakonna valitavatele ametikohtadele. Toetajaliige loetakse automaatselt erakonna liikmeks, kui temale ei laiene enam seadusest tulenevad piirangud kuuluda Erakonda ja ta vastab käesolevas põhikirjas Erakonna liikmele esitatud nõuetele.

4.4. Erakonna liikmeks, noorliikmeks või toetajaliikmeks astuda sooviv isik peab esitama omakäelise või digiallkirjastatud kirjaliku avalduse erakonnale. Isik peab avalduses kinnitama, et ta vastab Erakonna liikmele esitatud nõuetele ja esitama muud nõutud andmed. Erakonna piirkonna juhatus vaatab avalduse läbi kuu jooksul. Piirkonna juhatus küsib liikmeks saada soovija kohta arvamust osakonnalt, mille liikmeks isik soovib saada. Liikme vastuvõtmiseks on vajalik kohtumine piirkonna juhatusega või piirkonna juhatuse liikme isiklik soovitus.

4.5. Liikmeks astuda sooviv isik loetakse Erakonna liikmeks Erakonna piirkonna juhatuse otsuse jõustumise hetkest.

4.6. Kui Erakonna piirkonna juhatus ei võta isikut vastu käesoleva põhikirja punktis 7 toodud või muudel põhjusel, peab ta ära näitama keeldumise alused ja motiivid.

4.7. Erakond peatab uute liikmete vastuvõtmise ajavahemikus 15 päeva enne Suurkogu kuni Suurkogu toimumiseni.

4.8 Erakonna piirkonna juhatus peatab uute liikmete vastuvõtmise ajavahemikus 15 päeva enne piirkonna üldkogu kuni piirkonna üldkogu toimumiseni.

5. Erakonna liikme õigused ja kohustused

5.1. Liikmel on õigus:

- 1) vastavalt käesolevale põhikirjale valida ja olla valitud Erakonna ja tema struktuuriüksuste juhtimisorganitesse, kusjuures kandidatuuri ülesseadmisel peab olema liikmel täidetud liikmemaksu tasumise kohustus;
- 2) võtta osa osakonna ja piirkonna tööst;
- 3) kandideerida erakonna nimel ja toetusel Europarlamenti, Riigikogusse, Vabariigi Presidendiks ja kohaliku omavalitsuse volikogusse, kusjuures kandidatuuri ülesseadmisel peab olema liikmel täidetud liikmemaksu tasumise kohustus;
- 4) pöörduda avalduste ja ettepanekutega Erakonna esinduskogude ja juhtimisorganite poole ning saada neilt informatsiooni Erakonna tegevuse kohta, sh saada teavet Erakonna fraktsioonide tegevusest esinduskogudes, Erakonna otsustest, kavadest ja välissuhetest;
- 5) tõstatada erakonna igal tasandil erakonna poliitikat ja praktilist tegevust puudutavaid küsimusi ning pöörduda avalduste ja ettepanekutega erakonna mistahes organi poole;
- 6) taotleda erakonna kaitset oma seaduslike õiguste teostamisel ning saada erakonnalt moraalset tuge ja nõu;
- 7) registreeruda omal soovil ümber mõne teise osakonna liikmeks, esitades vastava taotluse asjaomaste osakondade juhatustele;
- 8) moodustada koos mõttekaaslastega erakonnasisene ühendus;
- 9) võtta osa Erakonna mistahes koosolekust, kus arutatakse tema tegevust või käitumist;
- 10) osaleda osakonna ja piirkonna juhatuse ning kõigi suurkogude koosolekul;
- 11) lahkuda Erakonnast, esitades vastava kirjaliku avalduse piirkonna juhatusele.

5.2. Liige on kohustatud:

- 1) juhinduma Erakonna põhikirjast ja programmist ning esinduskogude ja juhtimisorganite otsustest, sisekordadest ja reeglitest;
- 2) aitama kaasa Erakonna programmiliste eesmärkide saavutamisele;
- 3) tasuma liikmemaksu suurkogu poolt määratud suuruses ja korras;
- 4) Erakonna või tema struktuuriüksuse juhtimisorganisse valituna täitma kohusetundlikult sellest tulenevaid kohustusi;
- 5) Erakonna kandidaadina Europarlamenti, Riigikogusse või kohaliku omavalitsuse volikogusse valituna täitma kohusetundlikult sellest tulenevaid kohustusi;
- 6) kasutama erakonna vara ainult ettenähtud korras ja ulatuses.

6. Liikme Erakonnast väljaastumise ja väljaarvamise tingimused ja kord

6.1. Piirkonna juhatus loeb oma otsusega liikme Erakonnast lahkunuks:

- 1) kui ta on esitanud kirjaliku avalduse Erakonnast väljaastumise kohta;
 - 2) kui ta on kaotanud Eesti kodakondsuse;
 - 3) kui tema teovõimet on piiratud selliselt, et ta ei saa erakonna liikme õigusi ja kohustusi teostada;
 - 4) kui tal on seadusega keelatud kuuluda erakonda.
- 6.2. Erakonna eestseisus võib oma motiveeritud otsusega arvata liikme erakonnast välja:
- 1) kui ta on rikkunud oluliselt käesolevat põhikirja või programmi või Erakonna esinduskogude või juhtimisorganite otsuseid;
 - 2) kui ta on sooritanud ebavääriga teo;
 - 3) kui ta on Erakonna mainet oluliselt kahjustanud;
 - 4) kui ta on jõustunud kohtuotsusega mõistetud süüdi kriminaalkuriteos;
 - 5) kui ta on esitanud Erakonnale valeandmeid.
- 6.3. Erakonna eestseisus või piirkonna juhatus teeb oma otsuse väljaarvatud endisele liikmele viivitamatult kirjalikult teatavaks.

7. Erakonna liikmeks saamise võimatus

Erakonna liikmeks ei saa võtta isikut, kes:

- 1) kannab kriminaalkaristust;
- 2) kuulub teise erakonda;
- 3) ei saa seadusest tulenevate piirangute tõttu kuuluda erakonda;
- 4) oma varasema tegevuse või käitumise tulemusel kujunenud maine tõttu kahjustab olulisel määral erakonna mainet.

8. Erakonna üleriigilised ja piirkondlikud liikmeühendused

8.1. Erakonna liikmeühendus on Erakonna liikmete algatusel Erakonnas moodustatud piirkondlik või üleriigiline üksus, mille tegevuse eesmärgiks on:

1) erakonna liikmete aktiveerimine osavõtuks erakonna poliitika kujundamisest mingis konkreetses küsimuses või valdkonnas ja selles omapoolsete lahenduste ettevalmistamine ja väljapakkumine;

2) oma liikmete huvide esindamine erakonna poliitika kujundamisel.

8.2. Piirkondliku liikmeühenduse registreerimist võivad taotleda kümme või enam vastava piirkonna liiget. Üleriigilise liikmeühenduse registreerimist võivad taotleda sada või enam erakonna liiget kolmest või enamast erinevast piirkonnast.

8.3. Liikmeühendus asutatakse asutamiskoosolekul, kus asutajad võtavad vastu Erakonna liikmeühenduste moodustamise töökorra nõudmistele vastava põhikirja.

8.4. Liikmeühendusse võivad kuuluda ka erakonna noor- ja toetajaliikmed ja teised erakonda mittekuuluvad isikud, kui see on ette nähtud vastava liikmeühenduse põhikirjas.

8.5. Liikmeühendusse ei või kuuluda põhikirja punkti 7 alapunktis 4 määratletud isik.

8.6. Piirkondliku liikmeühenduse registreerib vastava piirkonna juhatus, üleriigilise liikmeühenduse erakonna volikogu.

8.7. Sadat või enamat erakonna liiget koondava registreeritud piirkondliku ühenduse üks esindaja võib sõnaõigusega osaleda piirkonna juhatuse koosolekul. Sadat või enamat erakonna liiget kuuest või enamast piirkonnast koondava registreeritud üleriigilise ühenduse esindaja võib sõnaõigusega osaleda Erakonna volikogu koosolekul. Liikmeühenduse esindaja erakonna volikogus või piirkonna juhatuses peab olema erakonna liige.

III osa

ERAKONNA STRUKTUUR JA JUHTIMINE

9. Osakond

9.1. Osakond on Erakonna regionaalse struktuuri põhiüksus, mis teostab erakonna poliitikat kohaliku omavalitsuse tasandil.

9.2. Iga kohaliku omavalitsuse kohta saab moodustada ühe osakonna, kui erakonna volikogu ei otsusta teisiti. Erandina võib moodustada mitme (naabruses asuva) kohaliku omavalitsuse kohta ühisosakonna. Alaliselt välismaal elavad erakonna liikmed võivad asukohamaa järgi moodustada (mitme) kohaliku omavalitsuse kohta ühisosakonna. (Ühis)osakonna liikmed määratlevad Erakonna piirkonna, mille liikmed nad soovivad olla.

9.3. Osakond moodustatakse asutamiskoosolekul vähemalt kolme Erakonna liikme poolt. Välismaa osakonna moodustamiseks on vajalik Erakonna eestseisuse eelnev nõusolek.

9.4. Asutamiskoosoleku protokoll koos asutajate allkirjadega saadetakse vastava piirkonna juhatuse kaudu Erakonna eestseisusele osakonna registreerimise otsustamiseks.

9.5. Osakonna esinduskogu on osakonna üldkogu, mis kutsutakse osakonna juhatuse poolt korralisena kokku vähemalt üks kord aastas.

9.6. Osakonna juhatus on kohustatud kirjaliku nõude saamisest arvates kolme nädala jooksul kokku kutsuma osakonna erakorralise üldkogu, kui seda nõuab osakonna esimees või vähemalt 1/10 osakonna liikmetest. Osakonna juhatus võib erakorralise üldkogu kokkukutsumise otsustada ka omal äranägemisel.

9.7. Osakonna juhatus kutsub osakonna üldkogule kõik osakonna liikmed, teatades neile kirjalikult üldkogu toimumise aja, koha ja päevakorra projekti vähemalt 10 päeva enne korralist ja vähemalt 5 päeva enne erakorralist üldkogu. Erakorralise üldkogu päevakorra projekti määravad üldkogu kokkukutsumise nõude esitajad.

9.8. Osakonna üldkogu:

- 1) arutab ja otsustab kohaliku tasandi poliitika küsimusi;
- 2) määrab osakonna juhatuse suuruse ning valib oma liikmete hulgast kaheks aastaks osakonna esimehe ja ülejäänud juhatuse liikmed;
- 3) kuulab vähemalt üks kord aastas ära juhatuse aruande;
- 4) kinnitab osakonna tegevuskava;
- 5) kinnitab programmi kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks;
- 6) kuulab vähemalt üks kord aastas ära erakonda kohaliku omavalitsuse volikogus ja valitsuses esindavate isikute koondaruande;
- 7) kinnitab osakonna eelarve täitmise aruande;
- 8) arutab erakonna poliitikaga seotud küsimusi ning edastab oma seisukohad erakonna teistele organitele;
- 9) moodustab vajadusel allosakondi;
- 10) täidab teisi käesolevast põhikirjast ja erakonna esinduskogude ning juhtimisorganite otsustest tulenevaid ülesandeid.

9.9. Osakonna juhatus:

- 1) juhib osakonna tegevust;
- 2) esitab osakonna üldkogule kinnitamiseks programmi eelnõu;
- 3) kinnitab osakonna eelarve;
- 4) esitab osakonna üldkogule kinnitamiseks osakonna tegevuskava eelnõu ning korraldab kinnitatud tegevuskava elluviimist;
- 5) korraldab kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste kampaaniat kohaliku omavalitsuse territooriumil;
- 6) otsustab koostöö küsimused teiste poliitiliste jõududega kohaliku omavalitsuse tasandil;
- 7) kuulab ära erakonda kohaliku omavalitsuse volikogus ja valitsuses esindavate isikute aruanded;
- 8) teeb ettepanekuid erakonda esindavate kohaliku omavalitsuse juhtide määramiseks ja tagasikutsumiseks;
- 9) osaleb [Riigikogu](#) valimiskampaanias kohaliku omavalitsuse tasandil;
- 10) arutab erakonna liikmeks astumise avaldusi;
- 11) korraldab osakonna liikmete arvestust;
- 12) täidab teisi käesolevast põhikirjast ja erakonna esinduskogude ning juhtimisorganite otsustest tulenevaid ülesandeid.

9.10. Osakonna juhatus võib lisaks üldkogudele korraldada omal äranägemisel osakonna liikmete koosolekuid erinevate poliitiliste küsimuste arutamiseks.

9.11. Osakonna esimees:

- 1) esindab osakonda;
- 2) korraldab osakonna juhatuse tegevust;
- 3) esitab vähemalt üks kord aastas osakonna üldkogule aruande juhatuse tegevusest.

10. Piirkond

10.1. Ühe maakonna osakonnad moodustavad Erakonna piirkonna, mis teostab erakonna poliitikat maakonna tasandil.

10.2. Piirkonna kõrgeim esinduskogu on üldkogu, mis kutsutakse piirkonna juhatuse poolt korralisena kokku vähemalt üks kord aastas.

10.3. Piirkonna juhatus on kohustatud kirjaliku nõude saamisest arvates kolme nädala jooksul kokku kutsuma piirkonna erakorralise üldkogu, kui seda nõuab:

- 1) piirkonna esimees või;

- 2) revisjonikomisjon või;
- 3) vähemalt 1/3 piirkonna osakondadest või;
- 4) vähemalt 1/10 piirkonna liikmetest.

10.4. Piirkonna juhatus kutsub piirkonna üldkogule kõik piirkonna liikmed, teatades neile kirjalikult üldkogu toimumise aja, koha ja päevakorra projekti vähemalt 10 päeva enne korralist ja vähemalt 5 päeva enne erakorralist üldkogu. Erakorralise üldkogu päevakorra projekti määravad üldkogu kokku kutsumise nõude esitajad.

10.5. Piirkonna üldkogu:

- 1) valib oma liikmete hulgast kaheks aastaks piirkonna juhatuse liikmed;
- 2) kuulab vähemalt üks kord aastas ära juhatuse aruande;
- 3) valib oma liikmete hulgast kaheks aastaks piirkonna esindaja(d) Erakonna volikokku;
- 4) kinnitab piirkonna tegevuskava;
- 5) valib oma liikmete hulgast piirkonna kolmeliikmelise revisjonikomisjoni ja kuulab vähemalt üks kord aastas ära tema aruande;
- 6) kinnitab piirkonna eelarve täitmise aruande;
- 7) arutab erakonna poliitikaga seotud küsimusi ning edastab oma seisukohti erakonna teistele esinduskogudele ja juhtimisorganitele;
- 8) täidab teisi käesolevast põhikirjast ja erakonna esinduskogude ning juhtimisorganite otsustest tulenevaid ülesandeid.
- 9) määrab järgmisel piirkonna üldkogul valitava piirkonna juhatuse suuruse.

10.6. Piirkonna juhatus:

- 1) juhib piirkonna tegevust;
- 2) koordineerib piirkonda kuuluvate osakondade koostööd;
- 3) määrab piirkonna üldkogu toimumise aja, koha ja päevakorra projekti ning korraldab üldkogu toimumise;
- 4) kinnitab piirkonna eelarve;
- 5) esitab piirkonna üldkogule kinnitamiseks piirkonna tegevuskava eelnõu ning korraldab kinnitatud tegevuskava elluviimist;
- 6) koordineerib maakonnas asuvate osakondade poolt teostatavat kohalike omavalitsuste volikogude valimiste kampaaniaid;
- 7) osaleb Europarlamendi ja Riigikogu valimiskampanias maakonna tasandil;
- 8) võtab Erakonda liikmeid vastu ning korraldab piirkonna liikmete arvestust;
- 9) valib oma liikmete seast piirkonna esimehe;
- 10) täidab teisi käesolevast põhikirjast ja erakonna esinduskogude ning juhtimisorganite otsustest tulenevaid ülesandeid.

10.7. Piirkonna juhatus võib lisaks üldkogudele omal äranägemisel korraldada piirkonna liikmete koosolekuid erinevate poliitiliste küsimuste arutamiseks.

10.8. Piirkonna esimees:

- 1) esindab piirkonda;
- 2) korraldab piirkonna juhatuse tegevust;
- 3) esitab vähemalt üks kord aastas piirkonna üldkogule aruande juhatuse tegevusest.

10.9. Tallinna osakondadele ja piirkonnale kohaldatakse põhikirja sätteid, arvestades käesolevas põhikirjas sätestatud erisusi.

10.10. Tallinnas saab iga linnaosas moodustada ühe osakonna. Tallinna linnaosas moodustatud osakond teostab erakonna poliitikat vastava linnaosa tasandil.

10.11. Tallinnas moodustatud osakonna üldkogu pädevuse erisuseks on, et üldkogu kuulab vähemalt üks kord aastas ära vastava linnaosa valitsuses ja linnaosa halduskogus erakonda esindavate isikute koondaruanded.

10.12. Tallinnas moodustatud osakonna juhatuse pädevuse erisused:

- 1) teeb piirkonna juhatusele ettepanekuid kohaliku omavalitsuse volikogu valimise programmi kohta;
- 2) teeb piirkonna juhatusele ettepanekuid kandidaatide ülesseadmiseks kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel;
- 3) osaleb linnaosa tasandil kohaliku omavalitsuse volikogu valimiskampanias;
- 4) kuulab ära vastava linnaosa valitsuses ja halduskogus erakonda esindavate isikute aruanded;
- 5) osaleb Europarlamendi ja Riigikogu valimiskampanias linnaosa tasandil.

10.13. Tallinna linnaosade osakonnad moodustavad Tallinna piirkonna, mis teostab erakonna

poliitikat Tallinna tasandil.

10.14. Tallinna piirkonna üldkogu pädevuse erisuseks on, et üldkogu kuulab vähemalt üks kord aastas ära kohaliku omavalitsuse volikogus ja valitsuses erakonda esindavate isikute koondaruanded.

10.15. Tallinna piirkonna juhatuse pädevuse erisused:

- 1) kinnitab programmi kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks;
- 2) kinnitab kandidaadid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisteks;
- 3) korraldab kohaliku omavalitsuse volikogu valimiskampaaniat;
- 4) otsustab koostöö küsimused teiste poliitiliste jõududega kohaliku omavalitsuse tasandil;
- 5) teeb ettepanekuid erakonda esindavate kohaliku omavalitsuse juhtide määramiseks ja tagasikutsumiseks;
- 6) kuulab ära erakonda kohaliku omavalitsuse volikogu ja valitsuses esindavate isikute aruanded;
- 7) osaleb linna tasandil Europarlamendi ja Riigikogu valimiskampaanias.

10.16. Erakonna volikogu võib teistes suuremates Eesti linnades moodustada lisaks maakondlikule piirkonnale täiendavaid piirkondi lähtudes üleriigiliste valimisringkondade paiknemisest.

11. Erakonna suurkogu

11.1. Suurkogu (mittetulundusühingute seaduse tähenduses üld- või volinike koosolek) on Erakonna kõrgeim esinduskogu – erakonna liikmete üldkoosolek.

11.2. Korraline suurkogu kutsutakse Erakonna kokku vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Korraline suurkogu saab toimuda kõige varem 21 päeva möödumisel suurkogu kokku kutsunud volikogu otsusest.

11.3. Erakorralise suurkogu kokkukutsumist võivad nõuda erakonna esimees, aukohus või vähemalt 1/10 erakonna liikmetest. Nõue tuleb esitada kirjalikult Erakonna volikogule, kes kutsub erakorralise suurkogu kokku kooskõlas käesoleva põhikirjaga. Volikogu võib otsustada erakorralise suurkogu kokkukutsumise ka omal äranägemisel. Erakorraline suurkogu võib toimuda kõige varem pärast 21 päeva möödumist suurkogu kokku kutsunud volikogu otsusest ja kõige hiljem pärast 35 päeva möödumist suurkogu kokku kutsunud volikogu otsusest.

11.4. Suurkogu toimumise aja, koha ja päevakorra projekti teatab erakonna kantselei erakonna struktuuriüksustele hiljemalt 21 päeva enne korralise suurkogu või erakorralise suurkogu toimumist. Lisaks avaldab kantselei suurkogu toimumise aja, koha, esindusnormi ja päevakorra projekti kohta teate vähemalt ühes üleriigilises päevalehes ning edastab kõigile erakonna liikmetele teate suurkogu toimumise kohta hiljemalt 10 päeva enne suurkogu toimumist.

11.5. Suurkogul võivad osaleda kõik Erakonna liikmed. Suurkogul osalevad hääleõigusega mandaate omavad Erakonna liikmed. Juhul, kui volikogu otsustab suurkogu kokkukutsumise mittetulundusühingu üldkoosolekuna, väljastatakse mandaadid kõigile suurkogule nõuetekohaselt registreerunud erakonna liikmetele. Juhul, kui volikogu otsustab suurkogu kokkukutsumise volinike koosolekuna, moodustub mandaatide arv volikogu poolt kehtestatud esindusnormi alusel. Esindusnorm ei või olla väiksem kui 1/10 erakonna liikmetest.

11.6. Suurkogu:

- 1) kinnitab suurkogu päevakorra, kodukorra, valib valimistoimkonna;
- 2) kuulab ära esimehe, peasekretäri, Riigikogu fraktsiooni, volikogu, revisjonikomisjoni, valimisnõukogu ning aukohtu aruanded;
- 3) võtab vastu erakonna põhikirja ja programmi ning teeb neis muudatusi;
- 4) valib kaheaastaseks ametiajaks esimehe, kakskümmend eestseisuse liiget, viieliikmelise revisjonikomisjoni ning üheksaliikmelise Erakonna aukohtu;
- 5) kinnitab liikmemaksu suuruse ja maksetähtaja;
- 6) valib sarnaselt esimehele erakonna auesimehe ja auliikmeid;
- 7) otsustab erakonna tegevuse põhiküsimusi;
- 8) otsustab erakonna ühinemise või tegevuse lõpetamise;
- 9) täidab muid põhikirjast tulenevaid ülesandeid.

11.7. Suurkogu on otsustusvõimeline, kui ta on kokku kutsunud põhikirja kohaselt.

11.8. Suurkogu otsus võetakse vastu lihthälteenamusega, kui põhikiri ei sätesta teisiti.

11.9. Mitme ettepaneku korral langetatakse otsus konkureeriva hääletamise teel. Võitnud ettepanek võetakse vastu lihthälteenamusega.

11.10. Kui hääletusel on üks ettepanek, peab olema vastuhääletamise võimalus.

11.11. Kandidaate saab üles seada vähemalt kaksikümmend päeva enne suuroogu. Ettepanek kandidaadi ülesseadmiseks tuleb esitada kirjalikult erakonna eestseisusele. Esimehe kandidaadi ülesseadmiseks on vajalik 50 Erakonna liikme toetusallkirja kandidaadi ülesseadmise ettepanekule. Muude suuroogul valitavatesse ametitesse kandideerijate ülesseadmiseks on vajalik esitada kümne Erakonna liikme toetusallkirjad.

11.12. Kandidaadi ülesseadmiseks on vajalik kandidaadi kirjalik nõusolek.

11.13. Kandidaatide nimekirja sulgeb 14 päeva enne suuroogu erakonna eestseisus ja teavitab kandidaatidest erakonna liikmeid. Kõik kandidaadid saavad enda tutvustamise võimaluse vastavalt eestseisuses kinnitatud korrale.

11.14. Esimees valitakse salajasel hääletusel. Erakonna esimeheks on valitud kandidaat, kes saab üle poole hääletanute häältest. Kui ükski kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, siis korraldatakse uus hääletusvoor kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Valituks osutub enim hääli saanud kandidaat.

11.15. Eestseisus, revisjonikomisjon ning aukohus valitakse salajasel hääletusel. Valituks osutuvad enim hääli saanud kandidaadid.

11.16. Kui eelnimetatud valitud isik astub tagasi, või kui ta mõnel põhjusel ei saa pikaajaliselt töötada valitaval kohal, siis astub tema kohale asendusliige. Otsuse asendusliikme määramise kohta teeb vastav valitav kogu tagasiastuja kirjaliku avalduse alusel.

11.17. Asendusliikmeks määratakse esimene valimata jäänud kandidaat. Asendusliikmeteks saab olla viis enim hääli saanud, kuid mitte valitud kandidaati.

11.18. Erakonna kõigi kogude valimisel on igal valimistel osaleval Erakonna liikmel niipalju hääli kui on valitava kogu liikmete arvu ruutjuur. Kui ruutjuur pole täisarv, siis taandatakse valija häälte arv väiksemaks täisarvuks.

12. Erakonna volikogu

12.1. Erakonna volikogu (mittetulundusühingute seaduse tähenduses muu organ) on Erakonna kõrgeim esinduskogu Erakonna suuroogude vahelisel ajal. Erakonna volikogu lähtub oma tegevuses Erakonna suuroogu otsustest.

12.2. Volikogu koosneb Erakonna eestseisuse liikmetest ja iga piirkonna neljast esindajast, kellest üks on piirkonna esimees ja teised on valitud piirkonna üldkogu poolt. Kui piirkonna esimees on erakonna eestseisuse liige, valib piirkonna üldkogu volikoguse kolm oma piirkonna esindajat. Kui erakonna piirkonnas on volikogu liikmekandidaatide esitamise päevaks üle kahesaja liikme, valib piirkonna üldkogu volikokku iga täiendava piirkonnaliikmete täis-saja kohta ühe täiendava liikme.

12.3. Erakonna volikogu töös võivad sõnaõigusega osaleda:

- 1) Erakonna ministrid;
- 2) Erakonda kuuluvad Erakonna Riigikogu fraktsiooni liikmed;
- 3) Erakonna Eurosaadikud;
- 4) Erakonna peasekretär;
- 5) Erakonna aukohtu liikmed;
- 6) Erakonna revisjonikomisjoni liikmed;
- 7) vähemalt sajaliikmeliste erakonnasiseste ühenduste esimehed või aseesimehed.

12.4. Erakonna volikogu:

- 1) valib Erakonna volikogu esimehe ja kaks aseesimeest;
- 2) kinnitab Erakonna ministrikandidaadid;
- 3) võtab Erakonna nimel vastu olulisi poliitilisi otsuseid ning annab Erakonna eestseisusele volikogudevahelisel ajal tegutsemiseks suuniseid;
- 4) kinnitab ametisse erakonna eestseisuse poolt esitatud peasekretäri kandidaadi ja otsustab eestseisuse ettepaneku alusel peasekretäri ennetähtaegse ametist vabastamise;
- 5) kinnitab Erakonna osalusel sõlmitavad erakondadevahelised lepped;
- 6) kinnitab erakonna koostööpartnerid Riigikogus ja Vabariigi Valitsuses;
- 7) kuulab ära erakonna Riigikogu fraktsiooni aruande ning annab vajadusel sellele hinnangu;
- 8) kuulab ära peasekretäri tegevusaruande, samuti kuulab ära erakonda Vabariigi Valitsuses esindavate ministrite aruanded ning annab vajadusel nendele hinnangu;
- 9) vajadusel kutsub tagasi erakonna esindaja Vabariigi Valitsuses;
- 10) esitab ettepanekuid ja seaduseelnõude algatusi erakonna Riigikogu fraktsioonile ja erakonda Vabariigi Valitsuses esindavatele ministritele, millest viimased juhivad;
- 11) kinnitab erakonna kandidaadid Europarlamendi ja Riigikogu valimistel vastavalt

valimiskorrale ning otsustab Vabariigi Presidendi kandidaadi ülesseadmise erakonna poolt;

- 12) kinnitab Erakonna suurkogu toimumise aja, koha, esindusnormi ja päevakorra projekti ja teeb eestseisusele ülesandeks Erakonna suurkogu kokkukutsumise;
- 13) kinnitab erakonna eestseisuse ettepanekul peaministri kandidaadi;
- 14) esitab suurkogule vastuvõtmiseks erakonna programmi ning põhikirja muudatused;
- 15) kinnitab erakonna finantskorra;
- 16) kinnitab erakonna asjaajamiskorra;
- 17) kuulab ära erakonna esimehe ja eestseisuse aruanded;
- 18) kinnitab reglemendi erakonna kandidaatide ülesseadmiseks Europarlamendi, Riigikogu ja kohalike volikogude valimistel;
- 19) kinnitab reglemendi, mis sätestab kas ja kuidas viiakse Erakonda Vabariigi Valitsuses esindava ministri suhtes läbi usaldushääletus;
- 20) otsustab erakonna kuulumise rahvusvahelistesse organisatsioonidesse;
- 21) moodustab erakonna täiendavad piirkonnad;
- 22) kinnitab erakonna kantselei struktuuri;
- 23) kinnitab erakonna suhtlusreeglid avalikkusega ja erakonna sees;
- 24) kinnitab erakonna valdkonnapoliitikat;
- 25) moodustab komisjone vastavalt vajadusele;
- 26) kinnitab osakondade ja liikmeühenduste moodustamise;
- 27) täidab teisi käesolevast põhikirjast ja suurkogu otsustest tulenevaid ülesandeid;
- 28) kinnitab esimehe ettepanekul eestseisuse liikmete seast kuni 3 aseesimeest;
- 29) kuulab ära ja kinnitab Erakonna majandusaasta aruande.

12.5. Erakonna volikogu esimees:

- 1) korraldab volikogu tööd, valmistab ette, kutsub kokku ja juhatab volikogu koosolekuid;
- 2) kirjutab alla volikogu otsustele ja teistele dokumentidele;
- 3) koordineerib volikogu juurde moodustatud komisjonide tööd;
- 4) esitab suurkogule aruande volikogu tööst.

12.6. Erakonna volikogu esimees kutsub volikogu koosoleku kokku vähemalt neli korda aastas vähemalt ühenädalase etteteatamisajaga teatades volikogu liikmetele volikogu toimumise aja, koha ja päevakorra projekti. Volikogu erakorralisest koosolekust peab ette teatama vähemalt kolm päeva. Volikogu esimees kutsub volikogu kokku oma algatusel või erakonna esimehe või eestseisuse või revisjonikomisjoni, piirkonna üldkogu või 1/10 volikogu liikmete ettepanekul.

12.7. Volikogu koosolek on otsustusvõimeline, kui selles osaleb üle kolmandiku volikogu liikmetest.

13. Erakonna eestseisus

13.1. Erakonna eestseisus (mittetulundusühingute seaduse tähenduses juhatus) koosneb 21 liikmest. Eestseisusesse kuuluvad Suurkogu poolt valitud esimees ja 20 Suurkogu poolt valitud liiget. Eestseisuse volitused kestavad kuni kaks aastat.

13.2. Erakonna eestseisuse liige ei tohi olla samaaegselt Erakonna aukohtu, valimiskomisjoni ega revisjonikomisjoni liige ega Erakonna ametnik.

13.3. Kui Erakonna eestseisuse liige soovib Erakonna eestseisusest lahkuda, asub tema asemel Erakonna eestseisuse liikmeks Erakonna suurkogul Erakonna eestseisuse valimistel enim hääli saanud asendusliige.

13.4. Kui Erakonna suurkogu poolt valitud Erakonna eestseisuse liige ei suuda kestvalt täita oma ülesandeid, asub Erakonna volikogu otsusel tema asemele Erakonna eestseisuse liikmeks Erakonna suurkogul Erakonna eestseisuse valimisel enim hääli saanud asendusliige.

13.5. Erakonna eestseisuse töös osalevad sõnaõigusega Erakonna peasekretär, volikogu esimees, Erakonna Riigikogu fraktsiooni esindaja ja ministrid. Erakonna eestseisuse töös võivad sõnaõigusega osaleda Erakonna aukohtu ja revisjonikomisjoni esindajad. Kui Erakonnal on auesimees, saab ta osaleda Erakonna eestseisuse koosolekul sõnaõigusega.

13.6. Erakonna eestseisus juhib Erakonna tegevust Erakonna suurkogude ja volikogude vahelisel ajal. Erakonna eestseisus lähtub oma tegevuses Erakonna suurkogu ja volikogu otsustest.

13.7. Erakonna eestseisus koguneb vähemalt kord kuus.

13.8. Erakonna eestseisus võtab vastu otsuseid, kui selle koosolekul osaleb üle poole Erakonna eestseisuse liikmetest. Erakonna eestseisuse otsuse vastuvõtmiseks on nõutav Erakonna eestseisuse koosolekul osalenud Erakonna eestseisuse liikmete lihthälteenamus.

13.9. Erakonna eestseisus:

- 1) täidab Erakonna suurkogu ja volikogu otsuseid ning võtab Erakonna nimel vastu poliitilisi otsuseid ja avaldusi;
- 2) otsustab riigi ja rahvusvahelisel tasandil Erakonna poliitilise esindamisega seotud küsimusi ja annab selleks volitusi. Erakonna eestseisuse otsuseta on Erakonna esindamise pädevus esimehel ja käesolevas põhikirjas sätestatud juhtudel aseesimeestel;
- 3) korraldab Erakonna tegevust rahvusvahelisel tasandil ja teeb Erakonna volikogule ettepanekuid rahvusvaheliste organisatsioonidega liitumise ja neist lahkumise kohta;
- 4) otsustab Erakonna liikmeks vastuvõtmise ja on vastavalt käesoleva põhikirjale pädev otsustama liikme Erakonnast väljaarvamist;
- 5) juhib Europarlamendi, Riigikogu ja presidendi valimise kampaaniat ning üleriigilistes küsimustes kohalike omavalitsuste volikogude valimiskampaaniat ning moodustab vajadusel valimiskampaaniate läbiviimiseks komisjone ja toimkondi;
- 6) esitab erakonna Esimehe ettepanekul Erakonna volikogule ametisse kinnitamiseks peasekretäri kandidaadi ja teeb vajadusel volikogule ettepaneku peasekretäri ennetähtaegseks ametist vabastamiseks;
- 7) juhib Erakonna majandustegevust;
- 8) otsustab regionaalsetele struktuuriüksustele ja erakonnasisestele ühendustele iseseisvaks majandustegevuseks volituste andmisega seotud küsimusi;
- 9) annab oma tegevusest aru suurkogule ja volikogule;
- 10) otsustab Erakonna ja teiste poliitiliste jõudude koostöö küsimusi Riigikogu valimistel;
- 11) otsustab riigi tasandil valitsuskoalitsioonis osalemise küsimusi, kuulates eelnevalt ära Erakonna Riigikogu fraktsiooni seisukoha;
- 12) teeb ettepanekud volikogule Erakonda valitsuses esindavate ministrite kandidaatide nimetamiseks ja ministrite tagasikutsumiseks;
- 13) korraldab Erakonna liikmete arvestust;
- 14) korraldab Erakonna annetuste registri pidamist;
- 15) valmistab ette ja esitab Erakonna volikogule kinnitamiseks pikaajalised tegevuskavad ja projektid;
- 16) kinnitab Erakonna eelarve;
- 17) kutsub kokku Erakonna suurkogu vastavalt volikogu otsusele;
- 18) esitab Erakonna suurkogule kinnitamiseks majandusaasta aruande;
- 19) esitab Erakonna volikogule ettepanekuid koostööpartnerite kohta Riigikogus ja Vabariigi Valitsuses;
- 20) kuulab jooksvalt ära Erakonna Riigikogu fraktsiooni aruandeid ning annab tegevussuuniseid;
- 21) kuulab jooksvalt ära Erakonda Vabariigi Valitsuses esindavate ministrite aruanded ning annab tegevussuuniseid;
- 22) esitab ettepanekuid ja seaduseelnõude algatusi Erakonna Riigikogu fraktsioonile ja Erakonda Vabariigi Valitsuses esindavatele ministritele;
- 23) esitab Erakonna volikogule kinnitamiseks Erakonna osalusel sõlmitavad erakondadevahelised lepped;
- 24) esindab Erakonda suhetes teiste erakondadega ning peab nendega läbirääkimisi;
- 25) moodustab vajadusel Erakonnasiseseid ühiskondlikke ametikohti;
- 26) moodustab esimehe ettepanekul toimkonna poliitilise tegevuse koordineerimiseks eestseisuse koosolekute vahelisel ajal;
- 27) täidab teisi Erakonna põhikirjast ning Erakonna suurkogu ja volikogu otsustest tulenevaid ülesandeid, mida ei ole sõnaselgelt antud mõne muu Erakonna põhikirjalise organi pädevusse.

14. Erakonna esimees ja aseesimehed

14.1. Erakonna esimees:

- 1) esindab Erakonda ja kirjutab Erakonna nimel alla poliitilistele lepingutele ja avaldustele. Esimees allkirjastab ja peasekretär annab kaasallkirja Erakonna eestseisuse otsustele;
- 2) on Erakonna eestseisuse esimees ja korraldab Erakonna eestseisuse tegevust;
- 3) juhatab Erakonna eestseisuse koosolekuid;
- 4) esitab suurkogule ja volikogule aruanded enda ja eestseisuse tegevusest;
- 5) sõlmib Erakonna peasekretäri teenistuslepingu.

14.2. Erakonna esimehe volitused kestavad kuni kaks aastat.

14.3. Erakonnal on kuni kolm aseesimeest, kelle tegevusvaldkonnad määrab volikogu.

15. Erakonna peasekretär

15.1. Peasekretär kinnitatakse ametisse Erakonna esimehe volituste ajaks volikogu poolt Erakonna eestseisuse ettepaneku alusel. Ettepaneku eestseisusele teeb Erakonna esimees. Peasekretäriks saab nimetada Erakonna liikme.

15.2. Peasekretär:

- 1) juhib Erakonna korralduslikku tegevuskava ja eestseisuse otsuste täitmist;
- 2) korraldab erakonna organite otsuste täitmist ja erakonna volikogu kinnitatud tegevuskava elluviimist;
- 3) vastutab erakonna eelarve täitmise eest;
- 4) vastutab erakonna raamatupidamise korraldamise eest;
- 5) vastutab erakonna finantskorra reeglite täitmise eest;
- 6) esitab volikogule aruandlusperioodi laekumiste ning kulutuste aruande;
- 7) valmistab ette järgmise aruandlusperioodi eelarve eelnõu;
- 8) sõlmib, muudab ja lõpetab töölepinguid kantselei töötajatega ja teiste erakonna ametnikega;
- 9) vastutab kantselei töö eest;
- 10) annab oma tegevusest aru erakonna eestseisusele, esimehele, volikogule ja suurtkogule;
- 11) koordineerib erakonna regionaalsete struktuuriüksuste (piirkondade) tegevust;
- 12) koordineerib erakonna valimiskampaaniaid;
- 13) osaleb sõnaõigusega volikogu ja eestseisuse koosolekutel.

15.3. Erakonna esimees sõlmib peasekretäri teenistuslepingu, milles sätestatakse peasekretäri täpsemad õigused ja kohustused.

16. Erakonna kantselei

Kantselei korraldab Erakonna asjaajamist ja informatsiooni vahetust volikogu poolt kehtestatud asjaajamiskorra kohaselt ja eestseisuse otsuste alusel.

17. Erakonna ja piirkonna revisjonikomisjon

17.1. Suurtkogu määrab Erakonna revisjonikomisjoni suuruse ning valib selle liikmed ja asendusliikmed. Revisjonikomisjon annab aru ainult teda valinud kogule. Piirkonna revisjonikomisjoni valib vastava piirkonna üldkogu. Revisjonikomisjoni liige ei tohi olla samaaegselt erakonna eestseisuse või vastava piirkonna juhatuse ega Erakonna aukohtu liige.

17.2. Revisjonikomisjoni liikmed valivad endi hulgast esimehe. Erakonna revisjonikomisjoni esimees võib sõnaõigusega osaleda erakonna eestseisuse ja volikogu koosolekutel. Piirkonna revisjonikomisjoni esimees võib osaleda sõnaõigusega vastava piirkonna või selle osakonna juhatuste koosolekutel.

17.3. Revisjonikomisjoni põhiülesanne on erakonna vastava tasandi organite otsuste täitmise, finantskorra järgimise ja majandustegevuse kontrollimine. Vähemalt kord aastas revideerib vastav revisjonikomisjon erakonna ja/või piirkondade rahaliste ja muude vahendite laekumist ning kasutamist.

17.4. Revisjonikomisjoni otsused võetakse vastu häälteenamusega.

17.5. Vastava tasandi revisjonikomisjon:

- 1) valib oma liikmete hulgast revisjonikomisjoni esimehe, kes korraldab revisjonikomisjoni tööd;
- 2) revideerib Erakonna või oma piirkonna majandustegevust ning majandusarvestust;
- 3) teeb vajadusel vastava taseme juhtorganile ettepanekuid erakonna või vastava struktuuriüksuse majandustegevuse ja majandusarvestuse korraldamiseks;
- 4) teeb vajadusel peasekretärile ettekirjutusi erakonna majandusarvestust puudutavates küsimustes;
- 5) esitab vastava taseme juhtorganitele vähemalt üks kord aastas oma tegevusaruande.

18. Erakonna aukohus

18.1. Erakonnal on Erakonna aukohus. Erakonna aukohtu valib suurtkogu. Aukohtu liige ei tohi olla samaaegselt Erakonna juhtimis- või kontrollorgani liige ega Erakonna ametnik.

18.2. Aukohus:

- 1) valib oma liikmete hulgast aukohtu esimehe, kes korraldab aukohtu tööd ja võib sõnaõigusega osa võtta erakonna juhtorganite koosolekutest;
- 2) arutab Erakonna liikmete ja organite vahelisi tüliküsimusi seoses erakondliku tegevusega, auhaavamise süüdistusi, annab omapoolseid hinnanguid Erakonna valitavatele kogudele Erakonna liikmete tegevuse kõlbelise sobivuse asjus ning tõlgendab põhikirja vastavalt Erakonna volikogu poolt kehtestatud aukohtumenetluse korrale;
- 3) arutab erakonna organite (välja arvatud suurtkogu ja volikogu) tegevuse kohta esitatud

avaldusi, hinnates erakonna organite tegevuse kooskõla põhikirja ja programmiga ning suurkogu ja volikogu otsustega;

4) esitab suurkogule ülevaate oma tegevusest.

18.3. Asja arutamisel on aukohtul õigus nõuda erakonna liikmetelt ja organitelt vaidlust puudutavaid dokumente ja seletusi.

18.4. Aukohtu otsused võetakse vastu häälteenamusega. Aukohus annab omapoolseid hinnanguid ja otsib tülides lepitust.

18.5. Alustatud aukohtumenetlus viiakse lõpule sõltumata sellest, kas Erakonna liige, kelle aukohtuasja menetletakse, on menetluse ajal Erakonnast lahkunud. Aukohtumenetlus lõpetatakse, kui Erakonna liige, kelle aukohtuasja menetletakse, sureb.

IV osa

ERAKONNA FRAKTSIOONID VALITAVATES KOGUDES, EUROSAADIKUTE KOOSTÖÖVORMID JA ERAKONNA MINISTRID

19. Erakonna Riigikogu fraktsioon

19.1. Riigikogusse valitud erakonna liikmed moodustavad Riigikogu Erakonna fraktsiooni, mis viib seadusandluse teostamisega ellu Erakonna poliitikat.

19.2. Riigikogu fraktsioon lähtub oma tegevuses Erakonna programmist, valimisprogrammist, suurkogu, volikogu ja eestseisuse otsustest, samuti teiste Riigikogus esindatud erakondadega sõlmitud kokkulepetest.

19.3. Riigikogu fraktsioon kuulab ja arutab läbi erakonda valitsuses esindavate ministrite aruanded jooksvast tegevusest. Ministrite osalemine fraktsiooni koosolekutel on kohustuslik.

19.4. Fraktsioon kinnitab kuu jooksul peale Riigikogu valimisi oma tööplaani ning tööjaotuskava, kuulates ära eestseisuse seisukohad.

19.5. Riigikogu fraktsioon annab oma tegevusest aru suurkogule ja eestseisusele.

20. Erakonna ministrid

20.1. Erakonda valitsuses esindavad ministrid viivad täitevvõimu teostamisega ellu Erakonna poliitikat. Erakonna esindajad valitsuses määratakse järgnevalt – poliitikatoimkond esitab kandidaadid eestseisusele, kes kooskõlastab kandidaadid erakonna fraktsiooniga Riigikogus ning esitab seejärel kinnitamiseks volikogule.

20.2. Erakonda valitsuses esindavad ministrid lähtuvad oma tegevuses Erakonna programmist, valimisprogrammist, suurkogu, volikogu ja eestseisuse otsustest, samuti teiste Riigikogus esindatud erakondadega sõlmitud kokkulepetest. Fraktsiooni poolt ministriile antud seaduslikud poliitilised ülesanded on ministriile täitmiseks kohustuslikud. Kui minister ei pea ülesande täitmist võimalikuks, otsustab küsimuse eestseisus.

20.3. Erakonda valitsuses esindavad ministrid annavad oma tegevusest aru erakonna eestseisusele ja Riigikogu fraktsioonile ning vajadusel ka volikogule ja suurkogule.

20.4. Erakonda valitsuses esindavad ministrid kutsutakse tagasi volikogu poolt eestseisuse või fraktsiooni ettepanekul.

21. Erakonna kohaliku omavalitsuse volikogu fraktsioon

21.1. Erakonna või selle osalusega valimisliidu nimekirjas kandideerinud linna- või vallavolikogu ning halduskogu liikmed moodustavad volikogus oma fraktsiooni, mis viib ellu erakonna poliitikat volikogu tasandil.

21.2. Fraktsioon kinnitab kuu jooksul peale kohaliku omavalitsuse volikogude valimisi oma tööplaani ning tööjaotuskava.

21.3. Kohaliku omavalitsuse fraktsioon lähtub oma tegevuses Erakonna programmist ja valimisprogrammist, erakonna suurkogu, volikogu ja eestseisuse, vastava osakonna üldkogu ja osakonna juhatuse otsustest, samuti kohaliku omavalitsuse volikogus esindatud erakondade ja valimisliitudega sõlmitud kokkulepetest.

21.4. Kohaliku omavalitsuse fraktsioon kuulab ja arutab läbi erakonda kohaliku omavalitsuse valitsuses esindavate isikute tööaruanded.

21.5. Kohaliku omavalitsuse fraktsioon annab oma tegevusest aru osakonna üldkogule ja osakonna juhatusele.

21.6. Linnapeade ja vallavanemate kandidaatide ülesseadmine ja ametist tagasi kutsumine toimub volikogu kehtestatud korra alusel.

22. Erakonna Eurosaadikute koostöövormid Europarlamendis ja suhetes Erakonnaga
Erakonna koostöövormid ja suhtluskord Eurosaadikutega määratakse volikogu poolt.

23. Põhimõtted kandidaatide nimekirjade moodustamiseks kohalike omavalitsuste volikogude ja Riigikogu valimistel

23.1. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel otsustab osakonna üldkogu, kas viiakse läbi nimekirja reastamiseks osakonna liikmete osalusel sisevalimised või reastab nimekirja osakonna juhatus. Kui osakonda ei ole kohalikus omavalitsuses, langetab otsuse sisevalimiste kohta selle piirkonna juhatus, kus omavalitsus on. Kui piirkonna juhatus valimisi ei korralda, siis kinnitab nimekirja piirkonna juhatus.

23.2. Kandidaatide üleriigilise nimekirja järjestuse Riigikogu valimistel esitab erakonna eestseisuse moodustatud valimistoimkond erakonna eestseisusele, kes esitab selle kinnitamiseks volikogule. Erakonna volikogu otsustab, kas kõigis piirkondades viiakse läbi sisevalimised ringkonnanimikirjade järjestuse selgitamiseks.

V osa

ERAKONNA FINANTSKORD

24. Erakonna vara, selle allikad ja kasutamine

24.1. Erakonnal kui eraõiguslikul juriidilisel isikul on õigus omada igasugust vallas- ja kinnisvara oma põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks arvestades erakonnaseaduses ja teistes seadustes ettenähtud piiranguid.

24.2. Erakonna eestseisus võib Erakonna omandis olevaid kinnisasju ja registreeritud kantud vallasasju võõrandada ja asjaõigusega koormata oma äranägemisel. Tsiviiltehingutes on Erakonna esindamise õigus Erakonna esimehel või Erakonna aseesimehel üksinda või kõigil teistel Erakonna eestseisuse liikmetel üheskoos.

24.3. Erakonna vara moodustub seadusega lubatud allikate arvel ning erakond võib tegelda seadusega lubatud majandustegevusega.

24.4. Erakonna varade haldamine jaguneb eestseisuse, piirkondade ja osakondade vahel vastavalt erakonna finantskorras sätestatud.

24.5. Erakonna eestseisus koostab ja suurkogu kinnitab igal aastal majandusaasta aruande koos revisjonikomisjoni arvamusega. Volikogu võib revisjonitoimkonna ettepanekul tellida eestseisuse poolt kinnitatud erakonna majandustegevuse aruandele audiitori hinnangu. Majandustegevuse aruandes näidatakse muuhulgas ära erakonna liikmete arv sh liikmemaksukohustuslike isikute arv, tulude ja kulude jagunemine ning varade seis.

24.6. Erakonna finantstegevust täpsemalt reguleeriva finantsjuhtimise korra kinnitab erakonna volikogu.

VI osa

LÕPPSÄTTED

25. Erakonna põhikirja muutmine

Erakonna põhikirja muutmiseks peab vastava ettepaneku poolt hääletama üle 2/3 suurkogul osalenud liikmetest.

26. Erakonna jagunemise keeld

Erakonna jagunemine ei ole lubatud.

27. Erakonna ühinemine

27.1. Erakond võib ühineda lähedaste eesmärkidega erakonnaga seaduses sätestatud alustel ja korras.

27.2. Samuti võib lähedaste eesmärkidega erakond ühineda Erakonnaga seaduses sätestatud alustel ja korras.

27.3. Erakond ja lähedaste eesmärkidega erakond võivad seaduses sätestatud alustel ja korras ühineda ka selliselt, et nad asutavad uue erakonna.

28. Erakonna lõpetamine

28.1. Erakonna tegevus lõpetatakse seaduses sätestatud alustel või suurkogu otsusega.

28.2. Erakond likvideerijateks on eestseisuse liikmed, kui suurkogu ei otsusta määrata teisi likvideerijaid või kui seadus ei sätesta teisiti.

28.3. Allesjäänud vara ei jagata erakonna liikmete vahel, vaid see antakse likvideerijate otsusel mittetulundusühingule, mille eesmärk on konservatiivse ühiskondlikku mõtte, ühistegevuse või rahvuskultuuri edendamine.

VII osa

ERAKONNA AVATUD TOIMIMINE

29. E-erakond

Erakonna otsuste langetamisel rakendatakse liikmete õiguste ja kohustuste teostamisel e-

rakendusi tingimusel, et tagatud on andmeturve ja isikuvalimiste valimissaladus.

E-erakonna rakendamisel:

29.1. Kantakse erakonna Suurkogud ja vastavalt tehnilistele võimalustele muud suurkogud ja foorumid üle internetis;

29.2. Toimuvad volikogu kinnitatud korras e-rakendusega erakonna organite valimised ning sisevalimised vastavalt sisevalimiste korrale;

29.3. Luuakse erakonna liikmete intraneti süsteem, et suurendada liikmete võimalusi erakonna poliitikate kujundamisel.

30. Sisevalimised

Erakonna Vabariigi Presidendi, Euroopa Parlamendi, Riigikogu, kohaliku omavalitsuse volikogu liikmete kandidaatide määramisel ja järjestuse selgitamisel on erakonna liikmetel, osakondadel, piirkondadel ja liikmeühendustel õigus eelnevalt oma seisukoht esitada sisemise liikmete arvamuse kogumise kaudu. Sisevalimiste protseduuri määrab erakonna volikogu.

31. Programmifoorum

Erakonna eestseisus korraldab vähemalt kord aastas erakonna valdkonnapoliitilisi seisukohti arutava programmifoorumi. Korraldise suurkogu aastal toimub programmifoorum enne suurkogu. Programmifoorum võib esitada ettepanekuid programmi muutmiseks ja täiendamiseks.

32. Head Tavad

Erakonna volikogu võtab vastu erakonna Head Tavad, mille eesmärk on usalduslik ja heatahtlik kultuur erakonna avalikus poliitikas ja sisemises asjaajamises. Heade Tavade reeglite täitmisele annab soovitusi ja hinnanguid Aukohus.

33. Erakonna sisesuhtlus ja ettepanekud

33.1. Erakonna eestseisuse määratud korras tagatakse liikmete pidev teavitus erakonna tegevuse ja poliitika kohta.

33.2. Liikmetel, erakonna osakondadel, piirkondadel, ühendustel, Riigikogu fraktsioonil ja programmifoorumil on õigus esitada erakonna suurkogule ettepanekuid erakonna programmi muutmiseks ja täiendamiseks, samuti suurkogu poliitilise deklaratsiooni projekte. Ettepanek tuleb esitada vähemalt 8 nädalat enne suurkogu eestseisusele. Eestseisus esitab ettepaneku omapoolse seisukohaga volikogule. Volikogu võib ettepaneku tagasi lükata, esitada esitatud muutmata kujul või alternatiividena suurkogule otsustamiseks. Täpsema ettepanekute menetlemise korra kinnitab volikogu.

33.3. Vajadusel korraldatakse Suurkogude vahelisel ajal põhimõtteliste ühiskondlike valikute puhul, mille kohta on erakonnas ja ühiskonnas kaalukaid erinevaid seisukohti, nõuandvaid liikmehääletusi, millele eelneb arutelu. Liikmehääletust saab nõuda vähemalt 100 erakonna liiget. Liikmehääletuse täpsema korra kinnitab volikogu.